

107. sz. Egyezmény

a bennszülött és más törzsi- és félig törzsi népesség védelméről és integrációjáról a független országokban

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1957. június 5-én negyvenedik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy elfogad különböző javaslatokat a bennszülött és más törzsi és félig törzsi népesség védelméről és integrációjáról a független országokban, - amely kérdés az ülészak napirendjének hatodik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat egy nemzetközi Egyezmény formájában adja közre, és

Figyelembe véve, hogy a Philadelphiai Nyilatkozat megerősíti, hogy minden emberi lénynek joga van mind az anyagi jólétén, mind a szellemi fejlődésén a szabadság és méltóság, gazdasági biztonság és esélyegyenlőség feltételei között munkálkodni, és

Figyelembe véve, hogy különböző független országokban létezik olyan bennszülött és egyéb törzsi és félig törzsi népesség, amely nincs még integrálva a nemzeti közösségbe, és amelyet a társadalmi, gazdasági vagy kulturális helyzete akadályoz abban, hogy teljes mértékben éljen a népesség más elemei által élvezett jogokkal és előnyökkel, és

Mivel mind humanitárius okokból, mind az érintett országok érdekében kívánatosnak tartja a folyamatos intézkedések előmozdítását e népségek munka- és életkörülményeinek a javítására egyidejű intézkedéseket téve minden olyan tényező vonatkozásában, amely mindeddig megakadályozta őket abban, hogy teljes mértékben kivegyék a részüket annak a nemzeti közösségnek a fejlődéséből, amelynek a részét képezik, és

Figyelembe véve, hogy a témával kapcsolatos általános nemzetközi normák átvétele megkönnyíti az érintett népségek védelmének a biztosítását, a megfelelő nemzeti közösségekbe való integrálását és munka- és életkörülményeinek a javítását szolgáló tevékenységet, és

Figyelembe véve, hogy ezeket a normákat az Egyesült Nemzetekkel, az Egyesült Nemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetével, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete és a Világ Egészségügyi Szervezet együttműködésével fogalmazták meg, megfelelő szinten és ezek saját területein, és hogy javasolt folyamatos együttműködésük kérése a kérdéses normák alkalmazásának előmozdítása és biztosítása terén,

a mai napon, 1957. június 26-án elfogadja az alábbi Egyezményt, amely „A bennszülött és törzsi népességről szóló 1957. évi Egyezmény” néven idézhető:

I. RÉSZ. ÁLTALÁNOS POLITIKA

1. cikk

1. A jelen Egyezmény vonatkozik-

- (a) független országok olyan törzsi vagy fél-törzsi népességeinek a tagjaira, akiknek a társadalmi és gazdasági körülményei kevésbé fejlett szakaszban vannak mint az a szakasz, amelyet a nemzeti közösség egyéb részei elértek, és akiknek a jogállását egészében vagy részben a saját szokásaik és hagyományaik vagy speciális törvények vagy rendelkezések szabályozzák;
- (b) független országok olyan törzsi vagy fél-törzsi népességeinek a tagjaira, amelyek bennszülöttnek tekinthetők, mivel azon népesség leszármazottai, amely a hódítás vagy gyarmatosítás idején lakta az országot vagy egy olyan földrajzi térségre, ahova az ország tartozik, és amelyek jogállásuktól függetlenül inkább azon társadalmi, gazdasági és kulturális berendezkedés szerint élnek, mint annak a nemzetnek a berendezkedése szerint, amelyhez tartoznak.

2. A jelen Egyezmény szempontjából a “fél-törzsi” kifejezésbe beletartoznak azok a csoportok vagy személyek, amelyek, bár kezdik elveszíteni törzsi jellegzetességeiket, még nem integrálódtak a nemzeti közösségbe.

3. A jelen cikk 1. és 2. bekezdésében említett bennszülött és egyéb törzsi és fél-törzsi népességekre a továbbiakban “az érintett népességként” hivatkozunk.

2. cikk

1. Elsődlegesen a kormányok felelőssége az érintett népesség védelmét és a megfelelő országok életébe való fokozatos integrálását célzó összehangolt és következetes intézkedések kidolgozása.

2. A kérdéses intézkedések tartalmazzanak rendelkezéseket arra, hogy-

- (a) az említett népességeket képessé tegyék arra, hogy egyenlő alapon részesüljenek azokból a jogokból és esélyekből, amelyeket a nemzeti törvények és rendelkezések biztosítanak a népesség egyéb elemeinek;
- (b) előmozdítsák ezen népességek társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődését, és javítsák életszínvonalukat;
- (c) lehetőséget teremtsenek a nemzeti integrációra, kizárva az olyan intézkedéseket, amelyek hajlamosak ezen népességek mesterséges beolvasztására.

3. Minden ilyen intézkedés elsődleges célja az egyéni méltóság táplálása és az egyén hasznosságának és kezdeményezőkézségének a fejlesztése.

4. Tilos erőszakhoz vagy kényszerhez folyamodni annak érdekében, hogy a kérdéses népességeket a nemzeti közösségbe integrálják.

3. cikk

1. Mindaddig, míg az érintett népességeket társadalmi, gazdasági és kulturális körülményeik megakadályozzák abban, hogy élvezzék azon ország általános törvényeinek az előnyeit, amelyhez tartoznak, különleges intézkedéseket kell elfogadni ezen népességek intézményeinek, személyeinek, vagyonának és munkaerejének a védelmére.

2. Gondoskodni kell arról, hogy az ilyen különleges védelmi intézkedések-
- (a) ne szolgáljanak a szegregáció létrehozására vagy meghosszabbítására; és
 - (b) csak addig maradjanak fenn, amíg speciális védelemre van szükség, és csak abban a mértékben, amelyben ilyen védelem szükséges.
3. Az állampolgársággal járó általános jogok diszkrimináció nélküli élvezetét semmilyen módon nem csorbíthatják az ilyen különleges védelmi intézkedések.

4. cikk

A jelen Egyezmény szerinti, az érintett népségek integrálását célzó rendelkezések alkalmazásakor-

- (a) kellő figyelemmel kell lenni az ezen népségek körében uralkodó kulturális és vallási értékekre és társadalmi ellenőrzési formákra, és azon problémákra, amelyekkel mint csoportoknak és mint egyéneknek szembe kell nézniük társadalmi és gazdasági változásuk során;
- (b) fel kell ismerni az említett népesség értékeinek és intézményeinek a felbomlásával járó veszélyt, hacsak ezeket nem lehet megfelelő olyan dolgokkal helyettesíteni, amelyeket az érintett csoportok hajlandóak elfogadni;
- (c) olyan politikákat kell elfogadni, amelyek azt a célt szolgálják, hogy enyhítsék azokat a nehézségeket, amelyeket ezek a népségek tapasztalnak, amikor az új élet- és munkakörülményekhez igazodnak.

5. cikk

A jelen Egyezménynek az érintett népségek védelmére és integrálására szolgáló rendelkezéseinek az alkalmazása során a kormányoknak-

- (a) igyekezniük kell a kérdéses népségek és képviselőik együttműködését keresni;
- (b) esélyt kell biztosítani ezeknek a népségeknek kezdeményezésük teljes körű kibontakoztatására;
- (c) minden lehetséges eszközzel ösztönözniük kell ezen népségek körében az állampolgári szabadságjogok fejlődését és a választási intézmények létrehozását vagy az azokban való részvételt.

6. cikk

Nagyfokú prioritást kell adni az érintett népségek élet- és munkakörülményei és iskolázottsága javításának az ezen népségek által lakott területek általános gazdasági fejlesztését célzó tervekben. A kérdéses területek speciális gazdaságfejlesztő projektjeit is úgy kell kialakítani, hogy azok kedvezzenek ennek a javítási folyamatnak.

7. cikk

1. Az érintett népségek jogainak és kötelességeinek a meghatározásakor tekintetbe kell venni szokásjogukat.

2. Engedni kell, hogy ezek a népségek megőrizték saját szokásaikat és intézményeiket ott, ahol ezek nem összeegyeztethetetlenek a nemzeti jogi rendszerrel vagy az integrációs programok célkitűzéseivel.

3. A jelen cikk ezt megelőző bekezdéseinek az alkalmazása nem akadályozhatja meg ezen népségek tagjait abban, hogy saját képességeiknek megfelelően gyakorolják az összes állampolgárnak kijáró jogokat és vállalják a megfelelő köteleességeket.

8. cikk

A nemzeti közösség és a nemzeti jogi rendszer érdekeinek megfelelő mértékben-

- (a) lehetőleg az érintett népségek által gyakorolt társadalmi ellenőrzési módszereket kell használni az ezen népségek tagjai által elkövetett bűnök vagy szabálysértések kezelésére;
- (b) ahol nem kivitelezhető ilyen társadalmi ellenőrzési módszerek alkalmazása, az ilyen ügyekkel foglalkozó hatóságoknak és bíróságoknak nem szabad megfélemleniük ezen népségek szokásairól a büntetés-végrehajtás terén.

9. cikk

A törvény tiltsa és büntesse bármilyen formájú, fizetett vagy nem fizetett kötelező személyes szolgálat kikényszerítését az érintett népségek tagjaiból, kivéve a törvényesen minden állampolgárra vonatkozóan előírt esetekben.

10. cikk

1. Az érintett népségekhez tartozó személyeket különösen is védeni kell az előzetes letartóztatás nem rendeltetésszerű alkalmazásától, és legyen lehetőségük arra, hogy pert indítsanak alapvető jogaik hatékony védelme érdekében.

2. Az általános jog által előírt büntetéseknek ezen népségek tagjaira való alkalmazása során figyelembe kell venni az érintett népségek kulturális fejlettségi fokát.

3. Előnyben kell részesíteni a rehabilitációs módszereket a börtönbüntetéssel szemben.

II. RÉSZ. FÖLD

11. cikk

El kell ismerni az érintett népségek tagjainak kollektív vagy egyéni tulajdonjogát azon földekhez, amelyeket hagyományosan ezek a népségek laknak.

12. cikk

1. Az érintett népségeket tilos szabad beleegyezésük nélkül eltávolítani megszokott területeikről, kivéve a nemzeti törvényeknek és rendeleteknek megfelelően, a nemzetbiztonsággal összefüggő okokból, vagy a nemzetgazdasági fejlődése érdekében, vagy az említett népségek egészsége védelmében.

2. Ha ilyen esetben kivételes intézkedésként szükségessé válik ezen népségek eltávolítása, legalább az általuk korábban lakottakkal azonos minőségű földeket kell

biztosítani számukra, amelyek alkalmasak aktuális szükségleteik kielégítésére és jövőbeli fejlődésük biztosítására. Olyan esetekben, amikor van esély alternatív foglalkoztatásra és az érintett népségek inkább pénzbeli vagy természetbeni ellentételezésre tartanak igényt, ily módon kell ellentételezni őket, megfelelő garanciák mellett.

3. Az így eltávolított személyeket teljes mértékben kártalanítani kell bármely, ebből adódó veszteségért vagy jogsérelemért.

13. cikk

1. Tiszteletben kell tartani az érintett népségek szokások révén kialakult eljárásait a földtulajdon és földhasználat átadására a nemzeti törvények és rendelkezések keretében, amennyiben ezek megfelelnek ezen népségek igényeinek és nem hátráltatják gazdasági és társadalmi fejlődésüket.

2. Gondoskodni kell arról, hogy olyan személyek, akik nem tagjai az érintett népségeknek, ne használhassák ki ezeket a szokásokat vagy azt, hogy ezen népségek tagjai nem értik a törvényeket arra, hogy megszerezzék az ilyen tagok földjeinek tulajdonjogát vagy használati jogát.

14. cikk

A nemzeti agrárprogramoknak ugyanolyan elbánást kell biztosítaniuk az érintett népségek részére mint amit a nemzeti közösség egyéb részeinek biztosítanak a következők vonatkozásában-

- (a) több föld biztosítása ezen népségeknek, ha nincs meg a szükséges területük az emberhez méltó élethez szükséges alapvető dolgok biztosítására vagy létszámuk esetleges növelésére;
- (b) a már ezen népségek tulajdonában levő földek fejlesztésének elősegítéséhez szükséges eszközök biztosítása.

III. RÉSZ.. KIKÖZVETÍTÉS ÉS MUNKAVÁLLALÁSI FELTÉTELEK

15. cikk

1. Nemzeti törvényei és rendelkezései keretében minden egyes tagállamnak speciális intézkedéseket kell elfogadnia az érintett népségekhez tartozó munkavállalók kiközvetítési és munkavállalási körülményeinek a hatékony védelme érdekében mindaddig, míg nincsenek olyan helyzetben, hogy élvezhetnék a törvény által a munkavállalóknak általában nyújtott védelmet.

2. Minden egyes tagállamnak meg kell tennie minden lehetséges lépést az érintett népségekhez tartozó munkavállalók és az egyéb munkavállalók közötti diszkrimináció megelőzésére, különösen a következők vonatkozásában-

- (a) állásba vétel, beleértve a szakmunkát is;
- (b) azonos értékű munkáért egyenlő javadalmazás;
- (c) orvosi és szociális támogatás, üzemi balesetek megelőzése, üzemi higiénia és lakáskérdés;

- (d) egyesülési jog és minden törvényes szakszervezeti tevékenység, valamint a munkaadókkal vagy munkaadói szervezetekkel való kollektív szerződés kötés joga.

IV. RÉSZ. SZAKKÉPZÉS, KÉZMŰIPAR ÉS MEZŐGAZDASÁGI IPARÁGAK

16. cikk

Az érintett népeiségekhez tartozó személyeknek ugyanolyan esélyeket kell élvezniük a szakképzési lehetőségek terén mint a többi állampolgárnak.

17. cikk

1. Ha az általános érvényű szakképzési programok nem felelnek meg az érintett népeiséghez tartozó személyek speciális igényeinek, a kormányoknak speciális képzési lehetőséget kell biztosítaniuk számukra.

2. Ezen speciális képzési lehetőségeknek a gazdasági környezet, kulturális fejlettségi szint, és az említett népeiségek különböző foglalkozási csoportjaiban mutatkozó konkrét igények gondos tanulmányozásán kell alapulniuk; ezen belül lehetővé kell tenniük az érintett személyek számára, hogy megkapják az olyan foglalkozásokhoz szükséges képzést, amelyekben ezek a népeiségek hagyományosan tehetségesnek bizonyultak.

3. Ezen speciális képzési lehetőségeket csak addig kell biztosítani, amíg az érintett népeiségek kulturális fejlettségi foka ezt megköveteli; az integrációs folyamat előrehaladtával az egyéb állampolgároknak nyújtott lehetőségeknek kell a helyükbe lépniük.

18. cikk

1. A kézműipart és a mezőgazdasági iparágakat mint az érintett népeiségek gazdasági fejlődési tényezőit oly módon kell serkenteni, amely lehetővé teszi ezen népeiségeknek az életszínvonaluk emelését és azt, hogy alkalmazkodjanak a modern termelési és marketing módszerekhez.

2. A kézműipart és a mezőgazdasági iparágakat oly módon kell fejleszteni, amely megőrzi ezen népeiségek kulturális örökségét, és tökéletesíti művészi értékeiket és sajátos kulturális kifejezőmódjaikat.

V. RÉSZ. TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS ÉS EGÉSZSÉGÜGY

19. cikk

A meglévő társadalombiztosítási konstrukciókat fokozatosan ki kell terjeszteni a következőkre-

- (a) az érintett népeiségekhez tartozó bérből és fizetésből élők;
- (b) egyéb, ezen népeiségekhez tartozó személyek.

20. cikk

1. A kormányok felelősek azért, hogy az érintett népeiségeknek megfelelő egészségügyi szolgáltatásokat biztosítsanak.

2. A kérdéses szolgáltatások megszervezését az érintett népségek társadalmi, gazdasági és kulturális körülményeinek alapos tanulmányozására kell alapítani.

3. A kérdéses szolgáltatások fejlesztését össze kell hangolni a társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődést szolgáló általános intézkedésekkel.

VI. RÉSZ. OKTATÁS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ESZKÖZÖK

21. cikk

Intézkedni kell, hogy az érintett népségek tagjai minden szinten a nemzeti közösség többi részével azonos eséllyel jussanak oktatáshoz.

22. cikk

1. Az érintett népségek oktatási programjainak módszerét és technikáit ahhoz a szinthez kell igazítani, amelyet ezek a népségek elértek a nemzeti közösségbe való társadalmi, gazdasági és kulturális integráció folyamán.

2. Az ilyen programok kialakítását szokványos esetben etnológiai vizsgálatoknak kell megelőzniük.

23. cikk

1. Az érintett népségekhez tartozó gyermekeket az anyanyelvükön kell írni és olvasni tanítani, vagy, ha ez nem kivitelezhető, azon a nyelven, amely a legáltalánosabban használatos abban a csoportban, amelyhez tartoznak.

2. Biztosítani kell az anyanyelvről vagy a nemzeti nyelvről a nemzeti nyelvre vagy az ország valamelyik hivatalos nyelvére való fokozatos áttérést.

3. A lehetőséghez képest meg kell tenni a megfelelő lépéseket az anyanyelv vagy a nemzeti nyelv megőrzésére.

24. cikk

Az érintett népségek esetében az általános szintű oktatás egyik célja olyan általános tudást és ismereteket adni a gyermekeknek, amely segít nekik integrálódni a nemzeti közösségbe.

25. cikk

Oktatási intézkedésekre van szükség a nemzeti közösség egyéb részeiben, és különösen azok körében, akik a legközvetlenebb kapcsolatban vannak az érintett népségekkel azon előítéletek megszüntetése érdekében, amelyek esetleg ezen népségekkel kapcsolatban uralkodnak.

26. cikk

1. A kormányoknak az érintett népessegek társadalmi és kulturális jellemzőinek megfelelő intézkedéseket kell fogantatosítaniuk annak érdekében, hogy megismertessék őket a jogaikkal és kötelességeikkal a munka és a szociális jólét területén.

2. Ha szükséges, ezt írott fordítások és a tömegkommunikációs eszközök útján kell megtenni, a kérdéses népessegek nyelvein.

VII. RÉSZ. KÖZIGAZGATÁS

27. cikk

1. A jelen Egyezmény hatálya alá tartozó ügyekért felelős kormányhatóságnak olyan hivatalokat kell létrehoznia vagy fejlesztenie, amelyek lebonyolítják a felmerülő programokat.

2. A kérdéses programokba a következők tartoznak bele:

- (a) az érintett népessegek társadalmi, gazdasági és kulturális fejlődését szolgáló megfelelő intézkedések megtervezése, összehangolása és kivitelezése;
- (b) törvényhozási és egyéb intézkedések javasolása az illetékes hatóságoknak;
- (c) a kérdéses intézkedések alkalmazásának ellenőrzése.

VIII. RÉSZ. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

28. cikk

A jelen Egyezmény érvényesítését célzó intézkedések jellegét és hatáskörét rugalmasan, az egyes országok jellemző körülményeit figyelembe véve kell meghatározni.

29. cikk

A jelen Egyezmény rendelkezéseinek az alkalmazása nem befolyásolja az érintett népessegeknek más Egyezmények vagy Ajánlások alapjánt nyújtott támogatásokat.

30. cikk

A jelen Egyezmény hivatalos ratifikációit a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával kell közölni nyilvántartásba vétel céljából.

31. cikk

1. Az Egyezmény csak a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet azon tagállamaira nézve hatályos, melyeknek ratifikációját a főigazgató nyilvántartásba vette.

2. A jelen Egyezmény tizenkét hónappal azon nap után lép hatályba, amelyen a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet két tagállamának ratifikációját a főigazgató nyilvántartásba vette.

3. A továbbiakban a jelen Egyezmény minden további tagállamra nézve tizenkét hónappal azon nap után lép hatályba, melyen ratifikációját a Munkaügyi Hivatal nyilvántartásba vette.

32. cikk

1. A jelen Egyezményt ratifikáló tagállam a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójával egy nyilvántartásba vétel céljából közölt nyilatkozat útján mondhatja fel az Egyezményt első hatályba lépésének időpontjától számított tíz év elteltével. Az ilyen felmondás a nyilvántartásba vételét követő egy év elteltével válik hatályossá.

2. Arra a tagállamra, amely a jelen Egyezményt ratifikálta, és amely az előző bekezdésben említett tíz éves időszak lejártá után egy éven belül nem él a jelen cikkben biztosított felmondási jogával, a kötelezettség újabb tíz éves időszakra érvényben marad, és ezt követően minden tíz év elteltével mondhatja fel a jelen Egyezményt a jelen cikkben előírt feltételek szerint.

33. cikk

1. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet főigazgatója a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet minden tagállamát értesíti a Szervezet tagállamai által vele közölt minden ratifikáció vagy felmondás nyilvántartásba vételéről.

2. Amikor a főigazgató értesíti a Szervezet tagállamait a vele közölt második ratifikáció nyilvántartásba vételéről, felhívja a Szervezet tagállamainak a figyelmét arra a napra, amikor az Egyezmény hatályba lép.

34. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet főigazgatója az Egyesült Nemzetek Alapokmánya 102. cikkének megfelelően nyilvántartásba vétel céljából közli az Egyesült Nemzetek főtitkárával az általa a megelőző cikkek rendelkezéseinek megfelelően nyilvántartásba vett összes ratifikáció és felmondás minden adatát.

35. cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa az általa szükségesnek ítélt időközönként jelentést terjeszt az Általános Konferencia elé a jelen Egyezmény helyzetéről, és megvizsgálja, kívánatos-e a Konferencia napirendjére tűzni az Egyezmény részleges vagy teljes módosításának kérdését.

36. cikk

1. Ha a Konferencia a jelen Egyezményt részben vagy egészében módosító új Egyezményt fogad el, úgy, hacsak az új Egyezmény máshogy nem rendelkezik,

- (a) az új módosító Egyezmény valamely tagállam által történő ratifikálása, tekintet nélkül a fenti 32. cikk rendelkezéseire, *ipso jure* magában foglalja a jelen Egyezmény azonnali felmondását, amennyiben és amikor az új módosító Egyezmény hatályba lép;
- (b) Az új Egyezmény hatálybalépésének napján lezárul a jelen Egyezmény ratifikálásának lehetősége a tagállamok előtt.

2. A jelen Egyezmény jelenlegi formájában és tartalmával mindenképpen érvényben marad mindazon tagállamokra nézve, amelyek a jelen Egyezményt ratifikálták, de a módosító Egyezményt nem.

37. cikk

A jelen Egyezmény francia és angol szövegváltozatai egyformán hitelesek.